

Arkusz egzaminacyjny nr 3

Nr zad.	1.	2.	3.	8.	9.	12.	13.	15.	16.	17.	18.
Odp.	PP	B	BC	PP	AD	C	D	D	PF	C	AD

1 p. – odpowiedź poprawna.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad. 16. – **słotwórstwo**, zob. Repetytorium z języka polskiego *Teraz egzamin ósmoklasisty*, s. 230–231

Zad. 17. – **interpunkcja**, zob. Repetytorium z języka polskiego *Teraz egzamin ósmoklasisty*, s. 246

Zad. 18. – **części zdania**, zob. Repetytorium z języka polskiego *Teraz egzamin ósmoklasisty*, s. 220–221

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
4.	np. Podmiot liryczny wyraża życzenie, aby młodzi ludzie doznali w życiu tego, czego on nie doświadczył. lub Podmiot liryczny mówi, aby młodzi chcieli korzystać z możliwości, jakie daje im los.	(0–1)	1 p. – poprawne wyjaśnienie sensu słów. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
5.	np. Kobieta przedstawiona na ilustracji widzi w lustrze siebie z czasów młodości, a rozmyślając o swojej młodości podmiot liryczny wiersza wspomina dawne czasy.	(0–1)	1 p. – poprawne wyjaśnienie podobieństwa. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
6.	np. OGŁOSZENIE Koleżanki i Koledzy! W naszej szkole 10 grudnia o godz. 18.00 odbędzie się spotkanie z członkami lokalnego Klubu Seniora na temat „Młodość dawniej – młodość dzisiaj”. Nasi goście opowiedzą o swojej młodości i o czasach, w których dojrzewali, ponadto zaprezentują fotografie z dawnych lat. Z pewnością nie zabraknie także wielu anegdot. Spotkanie poprowadzi znana dziennikarka, pani Joanna Nowak. Samorząd Uczniowski Rady dla piszących ogłoszenie zob. Repetytorium z języka polskiego <i>Teraz egzamin ósmoklasisty</i> , s. 192	(0–3)	Treść i forma: 2 p. – treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty, uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy (kto ogłasza? komu ogłasza? co ogłasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa?). 1 p. – treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty, uwzględnione 4 elementy dotyczące formy. 0 p. – treść niezgodna z poleceniem albo treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy. Poprawność jęz., ort. i int.: 1 p. – łącznie nie więcej niż 2 błędy (jęz., ort. i int.). 0 p. – łącznie 3 lub więcej błędów. Uwagi: • Jeżeli uczeń uwzględni 5 elementów ogłoszenia, a podaje tylko 1 argument, w kryterium <i>Treść i forma</i> otrzymuje 1 punkt. • Kryteria <i>Treść i forma</i> oraz <i>Poprawność językowa</i> są oceniane rozłącznie.
7.	2B, 3E, 5C	(0–2)	2 p. – poprawne wskazanie trzech pytań. 1 p. – poprawne wskazanie dwóch pytań. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

10.	np. Stanowisko: Zdjęcie ilustruje brawurę. Argument 1.: Człowiek idący po linie nad przepaścią zachowuje się nierozsądnie, ponieważ ryzykuje utratę życia. Argument 2.: U osoby na zdjęciu zwyciężyła gotowość do ryzyka, np. dla rozgłosu bądź własnej satysfakcji, a więc nie dla szlachetnego celu. lub Stanowisko: Zdjęcie ilustruje odwagę. Argument 1.: Na zdjęciu widać osobę, która sprawdza swoje możliwości fizyczne i psychiczne w ekstremalnych warunkach. Nie wiadomo, w jakim celu podjęła ryzyko, ale na pewno zdobyła się na akt odwagi. Argument 2.: Człowiek na linie wykazuje się odwagą, udowadnia sobie i światu, że jest w stanie pokonać swoje lęki i obawy.	(0–2)	2 p. – zajęcie stanowiska i poprawne jego uzasadnienie dwoma argumentami. 1 p. – zajęcie stanowiska i poprawne jego uzasadnienie jednym argumentem. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
11.	11.1. np. Przykład lustra został przywołany, aby uświadomić czytelnikom artykułu, że przyglądamy się swoim czynkom tak jak odbiciu w lustrze. Dzięki temu możemy ocenić, co robimy dobrze, a co źle. 11.2. np. Dokonujemy retuszu po to, żeby nie czuć się źle, kiedy zrobimy coś niewłaściwego. lub Dokonujemy retuszu, ponieważ lubimy dobrze o sobie myśleć, a nie zawsze postępujemy tak, jak należy.	(0–2)	2 p. – poprawne wyjaśnienie w częściach 11.1. oraz 11.2. 1 p. – poprawne wyjaśnienie w części 11.1. albo w części 11.2. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
14.	14.1. Bohater: Papkin Tytuł: „Zemsta” 14.2. np. Moim zdaniem zdjęcie może być komentarzem do postępowania Papkina. Bohater „Zemsty” ma bowiem skłonność do przesady w postrzeganiu siebie. Uważa się za dzielnego w boju, nazywa siebie lwem północy, a w rzeczywistości jest tchórzem. I na zdjęciu, i w postawie Papkina istnieje sprzeczność: lwie męstwo nie pasuje do kota, tak jak do Papkina nie pasuje określenie „lew północy”. 14.3. np. Bohater: Alek – Maciej Aleksy Dawidowski Uzasadnienie: bohater wykazał się odwagą w wielu akcjach, np. odkręcając płytę z pomnika Kopernika, na której były niemieckie napisy; akcja była niebezpieczna, ponieważ bohater działał w pojedynkę, płyta była ciężka, a pomnik znajdował się w pobliżu komendy policji. Opracowanie lektury zob. Repetytorium z języka polskiego <i>Teraz egzamin ósmoklasisty</i>, s. 108–109	(0–3)	14.1. 1 p. – podanie bohatera i tytułu utworu. 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi. 14.2. 1 p. – poprawne uzasadnienie. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi. 14.3. 1 p. – poprawne podanie bohatera i uzasadnienie. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
Zadanie 19. (0–20)			
Napisz rozprawkę, w której odniesiesz się do stwierdzenia: <i>W życiu należy postępować rozważnie. W wypracowaniu odwołaj się do lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego.</i>			
Przykładowa wypowiedź o charakterze argumentacyjnym – rozprawka			
Rozważny człowiek, zanim podejmie decyzję, zastanawia się, czy jest ona słuszna. Nie wszyscy ludzie mają jednak tę umiejętność. Niektórzy działają spontanicznie, impulsywnie, pod wpływem chwili. Zarówno osoby rozważne, jak i spontaniczne doświadczają i negatywnych konsekwencji podjętych działań. Trudno jednoznacznie określić, która postawa jest lepsza, dlatego uważam, że w życiu potrzebne są zarówno rozważa, jak i nierozważa. Świadczą o tym także liczne przykłady z literatury, co postaram się udowodnić w dalszej części pracy.			

W niektórych sytuacjach rozważa jest wręcz wskazana, jest lepszym rozwiązaniem niż jej brak, bo działanie pod wpływem emocji okazuje się szkodliwe. Do takich wniosków z pewnością doszedł bohater „Pana Tadeusza” – Jacek Soplica. Początkowo był dumnym szlachcicem, dopuszczającym się nierozważnych czynów. Gdy Stolnik nie wyraził zgody na jego ślub z Ewą, wpadł w gniew i dokonał zbrodni. W rezultacie został też oskarżony o zdradę. Bohater przemyślał swoje nierozważne czyny i postanowił za nie odpokutować. Stał się pokornym mnichem i na znak pokory przyjął imię Robak. Poświęcił się ojczyźnie, a wszelkie działania na jej rzecz podejmował rozważnie. Dzięki zmianie postawy uzyskał przed śmiercią przebaczenie Gerwazego, oczyścił swoje imię z win. Przykład tego bohatera wyraźnie zatem ukazuje, że w niektórych życiowych okolicznościach brak rozważa może negatywnie wpłynąć na sytuację człowieka.

Nadmiernie rozważne podejście do wyzwań losu może sprawić, że ominie nas jakaś ważna szansa, a odczucie takiej straty najlepiej udowodni, że rozważa nie zawsze popłaca. Z pewnością tak by było w wypadku bohatera powieści J.R.R. Tolkiena „Hobbit, czyli tam i z powrotem”, Bilba Bagginsa, gdyby nie podjął wyzwania, by zostać włamywaczem podczas wyprawy z trzynastoma krasnoludami i czarodziejem. Na szczęście, choć pochodził z rodu domatorów lubiących dobrze zjeść, przywiązanych do swojej krainy, Bilbo zdecydował się wyruszyć w drogę. Początkowo lękliwy, niezbyt poważany przez krasnoludów, szybko przekonał się, że jest pomysłowy i waleczny – pomógł m.in. uciec krasnoludom z więzienia u elfów leśnych, stoczył walkę z pająkami, czym zaskoczył samego siebie i zyskał jeszcze większy szacunek u kompanów. Pan Baggins nierozważnie wkroczył w trudne sytuacje, ale dzięki temu lepiej poznał siebie – odkrył swoje możliwości, zmienił się. Można zatem powiedzieć, że lawina nieroztropnych decyzji pozwoliła hobbitowi odkryć talenty, a to niewątpliwie korzyść.

Przywołane przeze mnie argumenty i przykłady dowodzą, że w życiu człowieka powinny być obecne zarówno rozważa, jak i nierozważa. Niekiedy warto pozwolić sobie na spontaniczne decyzje, ponieważ dzięki nim mamy szansę na pewną odmianę, która może być dla nas pożyteczna, może się przyczynić do naszego rozwoju. Należy jednak jednocześnie zachowywać czujność i rozważę, bo szczęście nie za każdym razem będzie sprzyjać naszym wyborom, a zawsze trzeba brać odpowiedzialność za swoje czyny. To dlatego warto doceniać rozważę.

Rady dla piszących rozprawkę

zob. Repetytorium z języka polskiego
Teraz egzamin ósmoklasisty, s. 132–137

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 p. – wypowiedź zgodna z formą wskazaną w poleceniu (rozprawka); zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu (odwołanie się do lektury obowiązkowej – *Pan Tadeusz* – oraz do innego utworu – *Hobbit, czyli tam i z powrotem*); w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu (odniesienie się do stwierdzenia, że w życiu należy postępować rozważnie).
- 2. Elementy retoryczne:** 5 p. – argumentacja pogłębiona, argumenty logiczne, rzeczowe, poparte przykładami, odpowiednio zhierarchizowane.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 p. – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektur; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 p. – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna, podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 p. – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 p. – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu oraz poprawność językowa.
- 7. Ortografia:** 2 p. – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 p. – praca bez błędów interpunkcyjnych.

Zadanie 19. (0–20)

Napisz opowiadanie o spotkaniu z bohaterem wybranej lektury obowiązkowej, który przekonał Cię, że nie należy poddawać się przeciwnościom losu. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz wybraną lekturę obowiązkową.

Przykładowa wypowiedź o charakterze twórczym – opowiadanie

W zeszłym roku pojechałam w pierwszą zagraniczną podróż – do Norwegii. Od dwóch lat uczyłam się języka norweskiego i rodzice chcieli umożliwić mi wypróbowanie moich umiejętności w – jak to określił tata – „naturalnym środowisku”. Bałam się, ale wyzwaniom trzeba stawiać czoła.

Pewnego razu wraz ze starszym kuzynem, który mieszkał w Bergen i sprawował nade mną opiekę, płynęliśmy promem. Czulałam wzbierającą panikę na myśl o tym, aby w obcym języku spytać kogoś o cokolwiek. Chciałam pożalić się mojej przyjaciółce, ale okazało się, że nie mogę połączyć się z siecią. Oprócz strachu wzbierały we mnie złość i poczucie osamotnienia. „To niesprawiedliwe!” – myślałam. – „Inni przez całe wakacje wylegują się na plaży, dlaczego ja muszę stawiać czoła jakimś wyzwaniom?”. Żeby się nie rozpląkać, poirytowana, z całej siły kopnęłam w metalową burtę. Trochę pomogło, ale przede wszystkim poczułam ból w stopie.

– Niszczenie rzeczy rzadko pomaga rozwiązać problemy – usłyszałam za swoimi plecami. Odwróciłam się i zobaczyłam starszego, wyprostowanego mężczyznę o siwych włosach i niebieskich oczach.

– Przecież nic nie zniszczyłam, chciałam tylko trochę rozładować emocje – odpowiedziałam.

– Co się stało?

– Są wakacje, a ja jestem tu sama, muszę przetrwać miesiąc w kraju, którego język ledwo znam, nie działa mi internet i chyba uszkodziłam sobie duży palec... – odburknęłam.

Mężczyzna pokiwał głową i zapatrzył się na morze. Chciałam już odejść, gdy nagle ocknął się z zamyślenia.

– Wiesz, w życiu spotykają ludzi różne kłopoty.

– To nie zabrzmiało pocieszająco – odpowiedziałam. – Na moim miejscu też czułby się pan rozgoryczony.

– Rozumiem, że jest ci ciężko. Sam doświadczałem wielu trudności. Całe życie spędziłem na emigracji, choć marzyłem o tym, aby móc powrócić do ojczyzny. Podejmowałem wiele prac – poszukiwałem diamentów, złota. Miałem farmę, którą zniszczyła susza, warsztat kowalski, który spłonął. Kiedy otrzymałem posadę latarnika w Aspinwall, myślałem, że w końcu znalazłem swoje miejsce na ziemi, że odzyskam spokój. Tak się jednak nie stało. Zaniedbałem obowiązki i musiałem odejść.

– Nie zazdroścę panu – odpowiedziałam. – Wygląda na to, że prześladowuje pana pech.

– Też tak myślałem, ale te wszystkie doświadczenia nauczyły mnie, że nie można się poddawać, że zawsze warto podejmować wyzwania. Cóż by mi przyszło z pielęgnowania żalu i poczucia przegranej?

– To co mam zrobić? – zapytałam w końcu.
– Spójrz na sytuację, w której się znalazłaś, jak na wyzwanie. W mieście na pewno podłączą ci internet, a za miesiąc zobaczysz się z przyjaciółmi i będziesz im miała mnóstwo do opowiedzenia.
– To trudne – odparłam.
– Ale nie poddawaj się! To, co dzisiaj jest dla ciebie trudnością, minie. Pomyśl, ile ciekawych miejsc zobaczysz, jakie widoki będziesz podziwiać. Poza tym – może przez ten miesiąc spotka cię coś dobrego? Nigdy nie wiadomo...
Czułam, że się uspokajam. Mój rozmówca pomógł mi spojrzeć na sytuację z innej perspektywy. Zreflektowałam się, że rozmawiamy już prawie godzinę, a ja nadal się nie przedstawiłam.
– Przepraszam, jestem Ola – powiedziałam.
– Skawiński – odpowiedział mój rozmówca.
– Ten Skawiński? – odparłam z zaskoczeniem.
Mężczyzna zaśmiał się i odpowiedział:
– Właśnie ten sam.
W tym momencie zawołał mnie kuzyn. Pożegnałam się z moim rozmówcą, mówiąc, że pewnie za chwilę spotkamy się w jadalni. Niestety, nigdy więcej go nie spotkałam, jednak pozostał dla mnie wzorem radzenia sobie z trudnościami.

Rady dla piszących opowiadanie

zob. Repetytorium z języka polskiego
Teraz egzamin ósmoklasisty, s. 171–173

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 p. – wypowiedź zgodna z formą wskazaną w poleceniu (opowiadanie); zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu (spotkanie z bohaterem lektury obowiązkowej, który przekonuje o tym, że nie należy poddawać się przeciwnościom losu); w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy twórcze:** 5 p. – funkcjonalna narracja; logiczny układ zdarzeń; urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie: czasu akcji, miejsca akcji, charakterystyki postaci, dialogu, monologu, zwrotu akcji; twórcze wykorzystanie treści *Latarnika*.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 p. – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 p. – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna, podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 p. – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 p. – szeroki zakres środków językowych (różnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu oraz poprawność językowa.
- 7. Ortografia:** 2 p. – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 p. – praca bez błędów interpunkcyjnych.

Uwaga: Przykładowe prace w poszczególnych kryteriach oceniono na maksymalną liczbę punktów. Szczegółowe zasady przyznawania punktów w obrębie poszczególnych kryteriów (*Realizacja tematu wypowiedzi*, *Elementy retoryczne*, *Elementy twórcze*, *Kompetencje literackie i kulturowe*, *Kompozycja tekstu*, *Styl*, *Język*, *Ortografia*, *Interpunkcja*) dla wypowiedzi argumentacyjnych i twórczych można znaleźć w *Informatorze CKE* https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_OSMOKLASISTY/Informatory/Informator_P1_polski.pdf [dostęp: 26.09.2023].